

APLINKOS APSAUGOS VADYBOS SISTEMŲ REIKALAVIMO TAIKYMAS TVARKOS APRAŠO 4.3 P. BEI TVARKOS APRAŠO 2 PRIEDO 15.2 IR 26.1 P. ATVEJ AIS

- Tvarkos aprašo 2 priedo 15.2 ir 26.1 papunkčiuose nustatyto minimalaus aplinkos apsaugos kriterijaus taikymas
- Tvarkos aprašo 4.3 papunkčio taikymas ir,
➤ kada aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimai gali būti keliami kaip kvalifikacijos reikalavimai (Tvarkos aprašo 4.4.4 papunktis)

PASKELBTA 2023-06-13

Projektas „Energijos efektyvumo didinimas Lietuvoje“ (Nr. LIFE20 IPC/LT/000002) yra finansuojamas Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos lėšomis. Šiame pranešime pateikiamas jo autorių požiūris, ir Europos Komisija nėra atsakinga už bet koki šios informacijos panaudojimą.

Viešųjų pirkimų tarnyba (toliau – Tarnyba), atsižvelgdama į pirkimo vykdytojų klausimus bei į iš Aplinkos ministerijos gautą nuomonę, teikia informaciją dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. D1-508 patvirtinto [Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdant žaliuosius pirkimus tvarkos aprašo](#) (toliau – Tvarkos aprašas) **4.3 papunktyje** nustatyto **aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimo** bei Tvarkos aprašo 2 priedo **15.2 ir 26.1 papunkčiuose** nustatyto **minimalaus aplinkos apsaugos kriterijaus** taikymo.

Dėl Tvarkos aprašo 2 priedo 15.2 ir 26.1 papunkčiuose nustatyto minimalaus aplinkos apsaugos kriterijaus taikymo

Norint įvykdyti **žaliąjį pastatų ar kelių projektavimo paslaugų ir jų statybos darbų pirkimą** (tiek perkant kartu, tiek atskirai), vadovaujantis Tvarkos aprašo 4.1 papunkčiu¹, pirkimo objektui turi būti taikomas atitinkamai Tvarkos aprašo 2 priedo 15 punktą arba 26 punktą. Tvarkos aprašo 2 priedo 15.2 ir 26.1 papunkčiuose nustatyta, kad tiekėjas teikiamoms **projektavimo paslaugoms ir atliekamiems statybos darbams taiko aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimus pagal standartą LST EN ISO 14001 arba EMAS ar kitus aplinkos apsaugos vadybos standartus, pagrįstus atitinkamais Europos arba tarptautinių standartizacijos organizacijų priimtais standartais, ar kitais tiekėjo pateiktais lygiaverčiais įrodymais (lygiaverčiai įrodymai gali būti priimami atliekant supaprastintus pirkimus, o kitų pirkimų atvejais lygiaverčiai įrodymai priimami tik jeigu tiekėjas dėl nuo jo nepriklausančių objektyvių priežasčių negali pateikti sertifikatų per nustatytą laiką).**

Vykdamas žaliąjį pirkimą pagal Tvarkos aprašo 4.1 p. ir taikant Tvarkos aprašo 2 priedo 15.2 ir 26.1 papunkčiuose nurodytą minimalų aplinkos apsaugos kriterijų, pirkimo vykdytojas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPI) 48 straipsnio 2 dalimi / Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo (toliau – PĮ) 60 straipsnio 2 dalimi, pirkimo dokumentuose turi nustatyti, kad tiekėjas perkamoms paslaugoms ir darbams sutarties vykdymo metu taikytų **aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimus visa apimtimi** pagal LST EN ISO 14001, EMAS arba lygiavertį standartą. Tarnyba pažymi, kad kai **aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimą** pirkimo vykdytojas nustato pagal VPI 48 straipsnį / PĮ 60 straipsnį, tokiu atveju, tiekėjas, tam, kad atitiktų šį reikalavimą, turi pateikti Lietuvos Respublikoje arba kitose valstybėse narėse įsisteigusios nepriklausomos įstaigos išduotą sertifikatą. Atlikdamas supaprastintą pirkimą ar pirksdamas VPI 2 priede / PĮ 4 priede nurodytas socialines ir kitas specialiąsias paslaugas, pirkimo vykdytojas turi priimti ir kitus tiekėjo lygiaverčių aplinkos apsaugos vadybos užtikrinimo priemonių įrodymus, kurie patvirtintų, kad jo siūlomos aplinkos apsaugos vadybos užtikrinimo priemonės atitinka reikalaujamus aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartus. Šiuo atveju lygiaverčiai aplinkos apsaugos vadybos užtikrinimo priemonių įrodymai galėtų būti tiekėjo taikomų aplinkos apsaugos vadybos priemonių aprašymas, atitinkantis visus Tvarkos aprašo 10 punkto 10.1-10.6 papunkčiuose² nustatytus reikalavimus. Tarptautinių pirkimų atvejais lygiaverčiai

¹ 4.1 yra Produktų, kurių viešiesiems pirkimams ir pirkimams taikytini minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašas, nurodytame Tvarkos aprašo 1 priede (toliau – Produktų sąrašas) ir atitinka visus produktui nustatytus ir aplinkos ministro įsakymu patvirtintus minimalius aplinkos apsaugos kriterijus, nurodytus Tvarkos aprašo 2 priede.

² 10. Kiti lygiaverčiai aplinkos apsaugos vadybos užtikrinimo priemonių įrodymai gali būti tiekėjo taikomų aplinkos apsaugos vadybos priemonių aprašymas, atitinkantis visus šiuos reikalavimus:

10.1. apibrėžta įmonės ar įstaigos vadovybės patvirtinta aplinkos apsaugos politika ir atitiktis aplinkos apsaugos reikalavimams teikiant paslaugas ir vykdant darbus;

įrodymai priimami tik jeigu tiekėjas dėl nuo jo nepriklausančių objektyvių priežasčių negali pateikti sertifikatų per nustatytą laiką [pavyzdžiui, tiekėjas pateikia informaciją, kad aplinkos apsaugos vadybos sistema pas tiekėją jau yra įdiegta, atliktas auditas (pateikia sertifikavimo įmonės patvirtinimą) ir šiuo metu tik laukia, kol sertifikavimo įmonė išduos sertifikatą (Tarnybos žiniomis sertifikato išdavimo procedūra kartais gali trukti ir kelias savaites)]. Kai tiekėjui sertifikatas yra išduodamas, jis jį turi pateikti pirkimo vykdytojui.

*Pirkimo vykdytojui klausia, ar vykdant žaliąjį pirkimą galima Tvarkos aprašo 2 priedo 15.2 ir 26.1 papunkčių reikalavimą **nustatyti kaip tiekėjų kvalifikacijos reikalavimą** ir nurodyti ne reikalaujamus taikyti **aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartų reikalavimus visa apimtimi**, o tik tam tikras **konkrečias aplinkos apsaugos vadybos priemones, kurias turės taikyti tiekėjas, vykdydamas pirkimo sutartį.***

Tarnyba pažymi, kad konkrečios **aplinkos apsaugos vadybos priemonės** yra priskiriamos **tiekėjų kvalifikacijos reikalavimams** ir yra nustatomos, vadovaujantis VPĮ 51 straipsnio 7 dalies 8 punktu bei [Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodikos](#), patvirtintos Tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 1S-105 (toliau – Metodika), 22 punktu. Reikalavimas taikyti aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartų (LST EN ISO 14001, EMAS ir kt. lygiaverčių standartų) reikalavimus vadovaujantis VPĮ 48 straipsniu / PĮ 60 straipsniu **nėra** priskiriamas prie tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų.

Aplinkos ministerijos specialistų nuomone, atsižvelgiant į žaliųjų pirkimų teisinį reglamentavimą, Tvarkos aprašo 2 priedo minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai nustatyti 15.2 ir 26.1 papunkčiuose negali būti išpildomi keliant kvalifikacijos reikalavimus tiekėjui, kai yra nustatomos ne visos aplinkos apsaugos vadybos priemonės, o tik konkrečios aplinkos apsaugos vadybos priemonės.

Atsižvelgiant į Aplinkos ministerijos specialistų nuomonę, Tarnyba pažymi, kad norint įvykdyti **žaliąjį pastatų ar kelių projektavimo paslaugų ir jų statybos darbų pirkimą pagal Tvarkos aprašo 4.1. papunktį**, Tvarkos aprašo 2 priedo 15.2 ir 26.1 papunkčiuose esantis minimalus aplinkos apsaugos kriterijus turi būti nustatomas vadovaujantis VPĮ 48 straipsniu / PĮ 60 straipsniu, t. y. turi būti reikalaujama perkamoms paslaugoms ir darbams taikyti **aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartų reikalavimus visa apimtimi**. Jei Tvarkos aprašo 2 priedo 15.2 ir 26.1 papunkčiuose nustatytas minimalus aplinkos apsaugos kriterijus bus išpildomas nustatant tik tam tikras **konkrečias aplinkos apsaugos vadybos priemones** (vadovaujantis VPĮ 51 straipsnio 7 dalies 8 punktu ir Metodikos 22 punktu), **toks pirkimas pagal Tvarkos aprašo 4.1. papunktį nebus laikomas žaliuoju pirkimu.**

-
- 10.2. nustatyti reikšmingiausi aplinkos apsaugos aspektai, kuriems poveikį daro arba gali daryti įmonės ar įstaigos vykdoma veikla, ir šiuos aplinkos apsaugos aspektus reglamentuojantys teisės aktai;
 - 10.3. nustatyti aplinkosauginiai tikslai, uždaviniai ir priemonės šiems tikslams pasiekti;
 - 10.4. numatyta aplinkosauginių tikslų įgyvendinimo stebėseną – paskirti atsakingi asmenys, nustatyta jų atsakomybė, pareigos ir priemonių įgyvendinimo terminai;
 - 10.5. parengtas aplinkosauginių ir avarinių situacijų valdymo planas;
 - 10.6. vykdoma aplinkosauginio gerinimo veiklos kontrolė (pvz., parengiamos metinės ataskaitos, kurios pateikiamos ir pristatomos įmonės vadovybei).

Dėl Tvarkos aprašo 4.3 papunkčio taikymo ir kada aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimai gali būti keliami kaip kvalifikacijos reikalavimai (Tvarkos aprašo 4.4.4 papunktis³)

Nuostata dėl LST EN ISO 14001 arba EMAS ar kitų lygiaverčių aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartų taikymo **paslaugoms ar darbams, kurių nėra Produktų sąrašė**, yra nustatyta ir Tvarkos aprašo 4.3 papunktyje.

Aplinkos ministerijos specialistų nuomone, vykdamas žaliąjį pirkimą pagal Tvarkos aprašo 4.3. papunktį, aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimas taip pat negali būti išpildomas keliant kvalifikacijos reikalavimus tiekėjui, kai yra nustatomos ne visos aplinkos apsaugos vadybos priemonės, o tik konkrečios aplinkos apsaugos vadybos priemonės.

Atsižvelgiant į Aplinkos ministerijos specialistų nuomonę, Tarnyba pažymi, kad norint įvykdyti **žaliąjį paslaugų ar darbų, kurių nėra Produktų sąrašė, pirkimą** pagal Tvarkos aprašo 4.3. papunktį, **aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimas** turi būti nustatomas vadovaujantis VPĮ 48 straipsnio 2 dalimi / PĮ 60 straipsnio 2 dalimi, t. y. pirkimo vykdytojas pirkimo dokumentuose turi nurodyti, kad tiekėjas perkamoms paslaugoms ar darbams sutarties vykdymo metu taikytų **aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimus visa apimtimi** pagal LST EN ISO 14001, EMAS arba lygiavertį standartą. Kaip jau buvo minėta pirmiau, atitikimo reikalavimui pagrindimui tarptautinių pirkimų atvejais turi būti pateikiami nepriklausomų įstaigų išduoti sertifikatai arba kiti lygiaverčiai įrodymai, jeigu tiekėjas dėl nuo jo nepriklausančių objektyvių priežasčių negali pateikti sertifikatų per nustatytą laiką, o supaprastintų pirkimų atveju ar perkant VPĮ / PĮ prieduose nurodytas socialines ir kitas specialiąsias paslaugas – sertifikatai arba lygiaverčiai aplinkos apsaugos vadybos užtikrinimo priemonių įrodymai, atitinkantys visus Tvarkos aprašo 10 punkto 10.1 -10.6 papunkčiuose nustatytus reikalavimus. Jei Tvarkos aprašo 4.3. papunkčio reikalavimas bus išpildomas nustatant tik tam tikras **konkrečias aplinkos apsaugos vadybos priemones** (vadovaujantis VPĮ 51 straipsnio 7 dalies 8 punktu ir Metodikos 22 punktu), **toks pirkimas pagal Tvarkos aprašo 4.3. p. nebus laikomas žaliuoju pirkimu.**

Aplinkos ministerijos specialistai atkreipia dėmesį, kad vadovaujantis Tvarkos aprašo 4 punktu pirkimas gali būti laikomas žaliuoju nustatant tiekėjų kvalifikacijos reikalavimus, pavyzdžiui, nustatant konkrečias aplinkos apsaugos vadybos priemones (kai paslaugai ar darbui nenustatyti minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai Tvarkos aprašo 2 priede), kurias turės taikyti tiekėjas, vykdydamas pirkimo sutartį, tačiau tokiu atveju pirkimas yra laikytinas žaliuoju ne pagal Tvarkos aprašo 4.3 papunktį, o pagal Tvarkos aprašo 4.4.4 papunkčio reikalavimus.

Tarnyba pažymi, kad įsigyjant paslaugas ir (ar) darbus, kurių nėra Produktų sąrašė, ir nustatant aplinkosauginį reikalavimą pagal Tvarkos aprašo 4.3 papunktį, prieš tai pirkimo vykdytojui reikėtų įvertinti, ar toks reikalavimas bus proporcingas pirkimo tikslui ir neribos tiekėjų konkurencijos. Aplinkosauginis reikalavimas pagal Tvarkos aprašo 4.3 papunktį turėtų būti nustatomas tik tuomet, kai atsižvelgiant į pirkimo objektą nebus dirbtinai ribojama konkurencija ir, jei aplinkosauginių tikslų neįmanoma pasiekti taikant mažiau ribojančias priemones, pavyzdžiui, pagal **Tvarkos aprašo 4.4.4 papunktį** nustatant reikalavimą tiekėjų kvalifikacijai, vadovaujantis VPĮ 51 straipsnio 7 dalies 8 punktu ir Metodikos 22 punktu. Tokiu atveju pirkimo vykdytojas turi nurodyti ne reikalaujamą aplinkos apsaugos vadybos sistemos **standartą**, bet **konkrečias aplinkos apsaugos vadybos priemones, kurias privalės taikyti tiekėjas, vykdydamas pirkimo sutartį**. Atitinkamai, kaip kvalifikacijos reikalavimą įrodančių dokumentų neturėtų būti reikalaujama pateikti būtinai nepriklausomų

³ 4.4.4. pirkdamas produktą pirkimo vykdytojas **savarankiškai** nustato aplinkos apsaugos kriterijus, kurie yra susiję su pirkimo objektu, taikydamas bent vieną iš numatytų aplinkosauginių principų viename, keliuose ar visuose produkto gyvavimo ciklo etapuose: <...>”

įstaigų išduotus sertifikatus, kurie įrodo visos sistemos standartą (jie tik gali būti pateikiami kaip vienas iš galimų įrodymų), o kaip ir nurodyta Metodikos 22 punkto lentelėje, turi būti prašoma pateikti kvalifikacijos reikalavime nurodytų aplinkos apsaugos vadybos priemonių apibūdinimą, įrodantį, kad tiekėjas pirkimo sutarties vykdymo metu galės taikyti nustatytas aplinkos apsaugos priemones (kaip įrodantys dokumentai galėtų būti teikiami: konkrečių aplinkos apsaugos vadybos priemonių taikymo aprašymas arba nepriklausomų įstaigų išduoti sertifikatai, patvirtinantys, kad tiekėjas laikosi reikalaujamų aplinkos apsaugos vadybos priemonių ir pan.).

Daugiau informacijos apie aplinkos apsaugos vadybos sistemų taikymą pirkimuose galite rasti Tarnybos pranešime [Aplinkos apsaugos vadybos sistemos](#).

Primename, kad naudingos informacijos apie žaliuosius pirkimus galite rasti Tarnybos svetainės [Darniuju pirkimų polapyje](#), taip pat [DUK](#) skiltyje.